

Дроворубова донька (французька народна казка)

Автор Невідомий

Був собі на світі добрий дроворуб. Щоранку йшов він у ліс і до пізнього вечора рубав там дрова. Мав він трьох дочок-красунь. Щодня котрась із них приносила батькові обід – казанок гарячої юшки.

Рубає якось дроворуб дрова і раптом бачить: вилазить із хащі страшний звір, не звір навіть, а справжнє чудовисько, – і шасть до нього. Зблід дроворуб від страху, впустив сокиру. А чудовисько схопило його за руку та й каже:

– Якщо не віддаси мені за дружину одну із твоїх дочок – кепсько тобі прийдеться, з'їм я тебе!

І чудовисько зникло в густому лісі.

Цього дня принесла батькові обід старша дочка. Вийшла вона на галявину й бачить: сидить батько, спершися на топорище, а в очах у нього сльози.

Схвилювалася дівчина, кинулась до дроворуба:

– Що з тобою, тату? Чому ти такий сумний? Нічого я для тебе не пошкодую, навіть життя свого!

– Ох, донечко, що зі мною приключилося! Рубаю я дрова і раптом бачу: вилазить із хащі кошлате чудовисько – і шасть до мене! Хапає за руку та й каже: "Якщо не віддаси мені за дружину одну із твоїх дочок, з'їм я тебе".

– Таточку любий, не боюсь я чудовиська, якщо треба, піду за нього заміж.

Тільки-но вона це сказала, затріщали кущі, і на галявині з'явилось чудовисько. Підступилося до дівчини та як зареве:

– Ось і ти, красунечко! Тепер од мене не втечеш!

Побачила дівчина кошлате чудовисько, затремтіла від страху і, забувши про свою обіцянку, закричала:

– Ні, ні, таточку, не піду я за нього заміж! Ніколи в світі не піду!

І дівчина побігла додому. А чудовисько каже дроворубові:

– Не журися, чоловіче, адже ти ще двох дочок маєш.

На другий день принесла батькові обід середульша дочка. Побачила, що сидить батько смутний-невеселий, схвилювалася й стала розпитувати, що гнітить його душу. Раз питає, і другий, і третій, а батько мовчить, голови не підводить.

– Скажи мені, таточку любий, чим ти журишся? – заблагала дівчина востаннє.

Підвів дроворуб голову, глянув на дочку, зітхнув тяжко і повідав їй про свою біду.

– Не сумуй, таточку, не побивайся! – сказала дочка. – Не боюсь я того чудовиська! Якщо треба, хай бере мене собі за дружину!

Сказала вона так, – а чудовисько тут і вродилося. Підскочило, зубами заскреготіло, заревло:

- Ти вже тут, красунечко! Зараз я заберу тебе!

Затремтіла дівчина від страху, позадкувала, руками замахала:

- Ні, ні, не підю я за тебе! Надто вже ти страшне!

Та й кинулася бігом додому, як і старша її сестра.

Глянуло чудовисько на дроворуба і каже:

- Не журися, чоловіче! Адже в тебе є ще одна дочка - найменша і найгарніша.

- Правда твоя - є ще в мене Маріон, моя менша,- відповів дроворуб і похилив голову.

Назавтра принесла батькові в ліс обід Маріон. Поставила на пень казанок із юшкою, глянула на батька - а він аж чорний від туги. Стала вона розпитувати, що гнітить його душу. Не втримався дроворуб і розповів їй про чудовисько. Вислухала Маріон батька та й каже:

- Не боюсь я, таточку, того чудовиська, якщо треба, підю за нього заміж.

Тільки-но це сказала, де не взялося на галявині чудовисько. Підскочило до Маріон, смикнуло її за руку та як зареве на весь ліс:

- Заберу я тебе! Будеш мені за дружину, красунечко!

А Маріон каже:

- Роби як хочеш, тільки не муч мого бідного таточка.

Зареготало чудовисько, підстрибнуло від радості, схопило Маріон і вмить зникло в хащі.

Впав дроворуб на землю та й залився гіркими слізьми.

- Дитино моя мила, дитино моя люба, не побачу я тебе більше!

А чудовисько завело Маріон далеко в густий ліс. Там стояв серед високих ялин і сосон розкішний замок. І раптом обернулося чудовисько прекрасним юнаком. Зраділа Маріон - та й як не зрадіти! - але ні про що юнака не спитала; мовляв, поживемо - тож побачимо, що воно буде.

Незабаром вони побралися і стали жити в коханні та злагоді.

Пролетіло літо, минула зима, настала весна. Якось пішли сестри Маріон у ліс корів пасти. Коли чують - хтось співає.

- Ану послухаймо! - каже старша сестра.- Схоже, це голос нашої пропалої Маріон. Ходімо поглянемо!

Подалися сестри в глибокий ліс. Йшли вони, йшли, аж поки дістались до розкішного замку. Дивляться - біля вікна сидить їхня сестра Маріон і співає веселої пісні. Впізнала Маріон сестер, зраділа, повела їх у замок, за стіл посадила, пригостила щедро і смачно. Потім про батька й матір розпитала і послала по них - хай приїдуть погостювати на тиждень.

А слід вам сказати, що відразу після весілля дав чоловік Маріон важку в'язку ключів від усіх покоїв і дозволив будь-який з них відчиняти, крім одного-єдиного.

- Якщо не хочеш біди на нас накликати, не ходи до того покою! - сказав він.

Кивнула тоді Маріон головою: мовляв, зрозуміла, волі твоєї не порушу. Може, так і було б, якби не сестри. Повела їх Маріон замок показувати. Обдивилися сестри всі

покої, крім того єдиного, що його чоловік Маріон заборонив відчиняти. Але сестри цього не знали – і ну вмовляти Маріон: відчини та відчини! Може, це найпишніший pokій у всьому замку?..

Довго вагалася Маріон, а потім усе-таки відчинила таємничий pokій.

Тільки-но відімкнула вона замок, як ключ упав на підлогу. Підняла його Маріон і бачить: на ключі червона пляма, схожа на кров. "Звідки взялася пляма? – злякалася Маріон.– Може, в цьому pokoї є сліди якогось злочину? О лихо!" І Маріон заходилася стирати криваву пляму. Терла, терла, та так і не стерла. Навпаки, пляма стала ще червоніша, ще яскравіша.

Заплакала Маріон, заридала, а тут і чоловік нагодився. Поглянув він на пляму, похилив голову та й каже дружині:

– Просив я тебе: не відчиняй цього pokoю! Але ти не послухалася мене. Ти не знаєш, що я колись посварився із злим чаклуном, і той, розгнівавшись, перетворив мене в чудовисько на сім довгих років. І ось тепер я знову обернуся на звіра та й подамся в далекі-далекі мандри. Ніде буде мені спочити, ніде голову прихилити... А ти залишишся сама.

– Ні, цьому не бувати! – вигукнула Маріон.– Я винна в твоїй біді – тож я не покину тебе. Куди ти, туди і я!

– Ти справді не покинеш мене в біді? – зрадів чоловік.

– Ніколи не покину, любий!

Вийшли вони вдвох із замку та й подалися в далекі мандри. Довго блукали по білому світу. І трапилось так, що розминулися вони в лісі, загубили одне одного. Залишилася Маріон сама.

Довго плакала вона, довго тужила, але слізьми біді не зарадиш, – та й пішла шукати чоловіка. Проте не судилося їй знайти його. Певне, і тут не обійшлося без злого чаклуна.

Так збігло сім довгих років, і настав час, коли чоловік Маріон знов міг обернутися на людину. Але чаклун поставив умову: прибравши людську подобу, він забуде свою дружину Маріон, мовби ніколи й не знав її. Така була помста злого чаклуна.

Маріон, шукаючи чоловіка, забрела врешті-решт у кам'янисту пустелю. Вдалині виднілася неприступна скеля. Маріон піднялася на її вершечок і побачила великий похмурий замок. То був замок чотирьох Вітрів.

– Вітри вільні! – в розпачі простягла до них руки Маріон.– Ви літаєте всюди і все бачите. Скажіть мені, як вибратися з цієї пустелі?

– А куди ти йдеш, Маріон? – спитав вітер на ім'я Містраль.

– Я хочу знайти свого чоловіка, добрий Містралю.

– Гаразд, я покажу тобі дорогу. Йди за мною.

Сім днів і сім ночей бігла Маріон за Містралем, а на восьмий день вітер поник і каже їй:

– Бачиш он там, удалині, хатину? Живе в ній найдобріша на світі чарівниця. Йди до неї, вона допоможе тобі розшукати чоловіка.

- Спасибі, добрий Містралю,- уклонилася Маріон і пішла до далекої хатини.

Ледве жива від втоми, добрела вона до хатини і постукала в віконце.

Вийшла на поріг добра чарівниця, взяла Маріон за руку й повела в хатину. Відпочивши, розповіла Маріон чарівниці про те, як пішла вона заміж за кошлате чудовисько, як це чудовисько обернулося на красеня-юнака і як із власної вини втратила вона коханого чоловіка.

Пожаліла добра чарівниця Маріон і сказала їй ось що:

- Знаю я: твій чоловік живе в одному місті. Сім днів і сім ночей іти до нього. Але він забув тебе і збирається одружитися з молодою дівчиною. Так начаклував злий чаклун. Проте не побивайся-я допоможу тобі. Ось тобі кісточка персика, кісточка мигдалю і круглий горішок. Бережи їх як зіницю ока: вони допоможуть тобі повернути чоловіка. А тепер спочинь трохи - і в дорогу!..

Через сім днів і ночей дісталася Маріон до того міста, про яке казала чарівниця. На вулиці вона познайомилася з балакучою жіночкою і дізналась від неї, що в місті недавно з'явився молодий красень і що відразу вподобав він дівчину. Дівчина гарна з лиця, тільки на вдачу лиха, та ще й заavidюща і пожадлива.

На другий день Маріон прийшла до будинку дівчини - нареченої свого чоловіка, а коли та вийшла на поріг, умить розбила кісточку персика. І тут сталося диво: з кісточки вилетіла срібця карета, запряжена двома чудовими білими кіньми. Побачила наречена таку розкіш, і закортіло їй мати цю карету. Підійшла вона до Маріон та й питає:

- Чи не продаси мені свою карету і коней?

А Маріон їй у відповідь:

- Не продаються вони, ні за які гроші, лише за послугу даруються.

- Яку ж послугу тобі зробити?

- Дозвольте мені пересидіти ніч біля узголів'я вашого нареченого.

- Ні! Не потрібна мені твоя карета! Та й не вельми вона мені до вподоби.

І наречена рушила була в будинок, але мати зупинила її:

- ІЩо ти, дочко, хіба можна нехтувати таким добром? Хай пересидить ніч біля узголів'я твого нареченого, а ми йому сонного зілля підсиплемо, він і знати нічого не знатиме.

Подумала наречена, поміркувала і погодилася.

Пізно ввечері слуга приніс нареченому сонного зілля. Наречений випив і вмить заснув. Тоді впустили в спочивальню Маріон.

Сіла Маріон біля чоловікового узголів'я і стала йому розповідати про свої біди-злигодні. Але він не прокидався. Заходила Маріон його кликати, будити, за плечі торсати... Марна робота! Всю ніч умивалася Маріон гіркими слізьми, а рано-вранці наречена з матір'ю вигнали її на вулицю.

Вдень Маріон знову прийшла до будинку нареченої, а коли та вийшла на прогулянку, розбила каменем кісточку мигдалю. Ту ж мить в руках у Маріон опинилася пишна весільна сукня. Побачила таку розкіш наречена, і заbagлося їй мати цю сукню.

- За скільки продаси мені сукню?

У відповідь почула знайомі слова:

- Не продається ця сукня ні за які гроші, а лише за послугу дарується!

- Яку ж послугу тобі зробити?

- Дозвольте мені пересидіти ніч біля узголів'я вашого нареченого.

- Знов ти своєї! - розгнівалася наречена і рушила була в будинок, але мати зупинила її і шепнула:

- Не можна нехтувати таким добром, дочко! Не куплено, не плачено, а сукня буде твоя.

Погодилася наречена і на цей раз.

І сталося все так, як напередодні: випив чоловік Маріон сонного зілля і заснув. Маріон не могла його добудитися. Всю ніч заливалася вона слізьми і кликала:

- Прокинься, мій коханий, від міцного сну, подивися на мене! Може, не побачимося ми більше з тобою! Промов до мене хоч єдине слово!

Але чоловік не почув Маріон, а ледь зазоріло, її випхали за двері.

Вдень Маріон знову прийшла до будинку нареченої. Коли та вийшла на прогулянку, Маріон розбила круглий горішок і дістала з нього золотий ланцюжок, браслет та сережки, всипані діамантами. Побачила наречена чудові оздоби, і загорілися в неї очі. Кинулась вона до Маріон і стала просити, щоб та продала їй коштовності. Але у відповідь почула: не продаються вони, а міняються. І наречена спокусилася: обміняла свого нареченого на сережки та браслет з діамантами.

Тим часом до чоловіка Маріон підійшов старий слуга та й каже тихенько:

- Пане, до вашої спочивальні щоночі приводять молоду жінку. Сидить вона до світанку біля вашої постелі, гірко плаче і про щось вас у благає. Але ви міцно спите й нічого не чуєте, бо наречена та її мати/ напувають вас сонним зіллям.

- Спасибі тобі, друже,- сказав чоловік Маріон і глибоко замислився.

"Щось тут не так",- подумав він нарешті.

Коли пізно ввечері принесли йому келих з питвом, він сказав слугі:

- Поставте келих на столик. Я вип'ю згодом.

Але він не випив зілля, а вихлюпнув його за вікно. Потім ліг і вдавав, що міцно заснув. Незабаром до спочивальні ввели молоду жінку. Сіла вона біля узголів'я і гірко заплакала, минулі щасливі дні згадуючи... Слухав чоловік, слухав - і раптом згадав. Це ж його кохана дружина Маріон! Скочив він з постелі й гаряче пригорнув її до серця. А рано-вранці пішов до нареченої і попросив, щоб вона та її мати вийшли до нього. Коли вони прийшли, промовив:

- Я прийшов до вас за порадою. Якби, скажімо, замовили ви новий ключ до скриньки замість загубленого, а потім знайшли старий,- яким ключем відмикали б ви скриньку: старим чи новим?

- Звичайно, старим,- відповіли мати й дочка.

- Отож і я так думаю. А тепер скажу вам ось що. Сім років тому мав я кохану дружину, та лиха доля розлучила нас. І ось я знайшов її!

Він підвів до нареченої та її матері Маріон. Мати й дочка аж пороззявляли роти від подиву, але сказати їм було нічого.

Маріон з чоловіком повернулися в свій замок і жили там довго-довго в коханні та злагоді.